

“L'Estat del país”. Informe Anual 2010

Un escenari de canvi: més Europa

Després de constatar, més enllà de la crisi econòmica, la considerable crisi de valors que vivia la nostra societat, l'any passat vam insistir, en el darrer Manifest de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, en fer una crida a favor del relleu de Catalunya per l'any 2010. Aquell Manifest apel·lava a la responsabilitat de tothom per tal de “generar sentiments d'esperança en el futur de Catalunya”, i fer front al desconcert i la desconfiança que anava introduint-se en el clima general del país.

Un any després, malauradament, la crisi econòmica continua dominant l'estat d'ànim de la nostra societat, agreujat per una situació institucional complexa com a conseqüència de la Sentència dictada pel Tribunal Constitucional en relació a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Una Sentència que ha provocat –pel seu estricte contingut i també per les circumstàncies que la precedeixen i l'envolten–, una significant reacció popular que no pot ser ni menystinguda ni oblidada quan es tracta de fer un diagnòstic sobre la situació actual de Catalunya.

Malgrat tot, i de la mateixa manera que en d'altres ocasions, aquesta Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País manifesta de nou la seva confiança en els valors de Catalunya i de la seva gent; i torna a afirmar que existeixen bases sòlides en el nostre país per poder superar la situació en què es troba. Cal accentuar, no obstant, –encara que sigui difícil– tot allò que ens pot permetre tirar endavant, definint la crisi com una oportunitat per superar problemes estructurals. Les crisis sempre remouen les bases profundes de la societat i obliguen a reconsiderar-les més enllà de les conseqüències conjunturals que es posen de manifest i, fins i tot, amb l'ambició de generar nous i més il·lusionants escenaris de futur.

Catalunya ja ha definit un escenari de canvi que hauria d'admetre una expectativa de recuperació. Certament, ens trobem en una fase embrionària, amb un llarg recorregut, encara, de concrecions i decisions que són les que poden donar una resposta positiva a aquesta expectativa. Però en tot cas, un cop més, la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País apunta que el futur no es construirà només des de l'acció política, sinó també, i fonamentalment, des d'una actitud col·lectiva de la societat, que recuperi per als valors tradicionals del país el grau de respecte que històricament els ha tingut. **Sense sacrifici, sense esforç, sense una actitud disposada a la qualitat i a l'excel·lència, no serà possible sortir de l'actual situació.** Però existeixen prou motius que ens fan ser optimistes i ens permeten assegurar que aquesta voluntat de superació existeix; possiblement, poc

projectada en el debat social, però, en canvi, ben arrelada en els comportaments emprenedors i innovadors que s'estan posant de manifest, a vegades ben espontàniament, en activitats empresarials o de recerca, que obren nous horitzons al nostre país.

Més Europa per reforçar la consciència d'uropeitat

En aquesta situació, es fa necessària la definició d'un projecte de país, adaptat als nous aires de canvi i que trobi un fil conductor que el vertebrï i el cohesioni juntament amb la complicitat col·lectiva. **Es tracta d'enfortir-nos Catalunya endins, sense oblidar la projecció de Catalunya al món.** Enfortir-nos des de la unitat i la cohesió interna, definint polítiques sòlides i concretes, tant pel que fa a la nostra ambició nacional com a les polítiques econòmiques urgents que s'han d'adoptar. I sense renunciar ni oblidar la projecció de Catalunya al món, com a expressió d'una necessitat conseqüència de la globalització i de la pròpia crisi que ens imposa la internacionalització com a sortida imprescindible.

Catalunya no pot renunciar a la seva ambició d'autogovern, una solució mal resolta avui en l'encaix constitucional que proposa el Tribunal Constitucional. La cultura de la *conllevaria* pot ser una sortida que interessi a alguns, però no hauria d'interessar a Catalunya. Perquè Catalunya necessita més reconeixement de la seva pròpia identitat i més respecte a la seva voluntat d'autogovern. Aquesta actitud és àmpliament compartida per la ciutadania, i ha de trobar una resposta política que recuperi els valors que la transició va posar de manifest i que, avui, pel contrari, alguns intenten menystenir i arraconar.

Entrellaçar l'ambició nacional de Catalunya amb les urgències del dia a dia dels ciutadans –dels problemes que afecten l'economia, la qualitat de vida, el lloc de treball, la formació, la seguretat, etc.– **hauria de ser el gran compromís dels poders públics a Catalunya** i, a més, saber-ho fer en els termes assenyalats per generar una gran complicitat social. Aquest compromís és tasca de tots, però correspon al món polític saber-ho fer possible per damunt de petits i legítims interessos partidistes.

Aquests dos objectius, el de **l'enfortiment interior i el de la projecció internacional de Catalunya**, conflueixen, segons el criteri de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, **en un mateix objectiu: més Europa.** Malgrat les seves febleses i els dèficits institucionals que es posen de manifest, hem d'identificar el nostre futur amb Europa, amb la seva Unió, amb el seu projecte i amb els seus reptes. **Catalunya ha de liderar en el conjunt de l'Estat la vocació europeïsta**; una nova i reforçada vocació europeïsta com a expressió de la seva voluntat de superar els reptes del present. Possiblement, el Tractat de Lisboa ja és insuficient; però, en tot cas, ara és el moment d'aplicar-lo en totes les seves possibilitats, que encara són moltes.

Catalunya ha de trobar una referència en l'Europa que s'enforteix amb el reconeixement dels seus pobles, de la seva diversitat i de la seva multiculturalitat. Perquè per a Europa això no és un obstacle; ben al contrari, és un element definitori de la seva identitat ja que es construeix des del reconeixement de la seva realitat plural. Podria ser que algunes veus europeistes s'allunyessin d'aquesta visió de l'Europa dels Pobles, per reforçar més l'accent en la participació dels Estats. Però els fets, tossudament, poden més que aquestes voluntats, i l'Europa que la Unió està fent possible és cada dia més plural i està més obligada a respectar la identitat dels seus pobles com a element constitutiu de la seva pròpia realitat institucional.

Més Europa per enfortir la societat del coneixement

La Unió Europea sap –i a nosaltres ens interessa compartir– que la seva força en un món globalitzat descansa en la capacitat de generar i alliberar talent, (l'element més distintiu de la personalitat europea), prioritzar la recerca, el desplegament tecnològic, la innovació i la internacionalització. I per aquesta raó, tota l'activitat i l'acció formativa constituirà una prioritat tan indiscutible com absolutament imprescindible. Europa exercirà un paper destacat en la mesura que sigui capaç d'aportar al món el valor afegit del seu talent. I Catalunya sap que aquest repte és també el seu; en aquest marc, també Europa és el nostre projecte, no per caprici o vocació política, sinó per estricta i urgent necessitat.

Necessitem un projecte europeu per dur a terme una política econòmica coordinada que afronti la situació actual des d'accions coincidents i complementàries. En primer lloc, hem de reforçar la capacitat de decisió econòmica de la Unió per executar polítiques semblants que donin força a la xarxa industrial i de serveis del nostre país. També caldrà coordinar les polítiques financeres, donar estabilitat a la nostra divisa i fer front a les maniobres especulatives que la pretenen afeblir, en perjudici de l'economia productiva. En el nostre cas, és prioritari definir bases sòlides per una política d'infraestructures comuna, i assenyalar un àmbit europeu per a la política energètica; hem d'obrir les fronteres per a una definició més coincident de les noves tecnologies i del seu àmbit en la tan esmentada societat del coneixement. **Europa ha de reconvertir-se i Catalunya ha d'aprofitar aquest objectiu per fer la seva pròpia reconversió.** Encara ens costa d'acceptar que el Mercat Europeu és únic i que és, d'altra banda, el primer mercat per a Catalunya; a partir d'aquí, l'economia global ens obre nous horitzons, però hem de posar l'accent en la capacitat de ser especialment competitiu en l'àmbit europeu.

No podrem continuar avançant o, en tot cas, recuperar la via del creixement econòmic, amb polítiques poc valentes que freguen la covardia. O amb polítiques que pretenguin transferir la responsabilitat de les nostres pròpies mancances a

decisions europees. No podem seguir presentant Europa als nostres ciutadans com la responsable de les nostres desgràcies, quan en definitiva traslladem a Europa la responsabilitat de prendre les decisions que són imprescindibles. **Cal enfortir les institucions europees per tal de generar més cohesió interna i més capacitat de suportar i superar la crisi**, amb polítiques comunes que donin una resposta més eficaç als reptes globals.

Més Europa per generar més ocupació

Tenim la convicció, des de la Societat Econòmica Barcelonense d'Amics del País, que una política de creació de llocs de treball no pot ser interpretada en un mercat obert de manera desigual. Els moviments migratoris, que el conjunt de la política europea encara necessita i pot requerir més en els propers anys si la recuperació pren cos, no poden ser gestionats adequadament amb polítiques laborals tan diferenciades i tan distants entre països. Catalunya, que viu de manera molt singular tota la problemàtica d'una immigració a vegades poc regulada i mal integrada al país, necessita decisions europees per donar un tractament comú a aquesta qüestió. No podem separar la creació de llocs de treball de la formació, però seria un error no contemplar també, des d'aquesta perspectiva, els obstacles generats pels moviments migratoris.

Certament, la qüestió de la immigració planteja molts més altres reptes i aspectes per resoldre, però té un impacte en el món del treball i de l'ocupació que es constitueix en la pedra angular del problema. Polítiques laborals definidores de situacions desiguals, amb drets i obligacions no coincidents, generen en un mercat sense fronteres massa problemes. I la desocupació és una amenaça prou seriosa per a l'estabilitat i futur d'Europa com perquè Catalunya, sotmesa a igual pressió, no comparteixi amb les autoritats europees la necessitat d'una regulació eficaç, coincident i comuna.

Més Europa per seguir garantint l'Estat del Benestar

La millor garantia per preservar l'Estat del Benestar és no fer-lo créixer per damunt del que és possible ni del que el benestar de tots exigeix. L'Estat del Benestar és un dels elements d'identitat de la Unió Europea, com ho són, també, la pau, la llibertat, els drets humans i la convivència. És un element tan potent que no es pot posar en dubte. No es pot anar enrere, però tampoc es pot anar més enllà sense tenir garantida la consolidació de tot el que s'ha adquirit. Catalunya ha viscut una espectacular transformació en el camp del benestar en els últims 30 anys, i per tant, té especial necessitat de protegir-lo, de no posar-lo en perill. I, un cop més, **serà des d'Europa i des de les polítiques de cohesió social europea on es trobaran les garanties de continuïtat del benestar a Catalunya.**

Serà aquesta una qüestió conflictiva i de molta sensibilitat social. Però precisament per això s'hi ha de fer front amb coratge, amb valentia i amb sinceritat. **El benestar no està en perill en la mesura en què no s'ambicioni sense límits. El creixement del benestar s'ha d'adequar al creixement econòmic: hem de generar riquesa per generar més benestar.** I per aquesta raó les polítiques de progrés econòmic són les socialment més progressistes.

Per tant, més Europa, com a senyal de qualitat de Catalunya. L'aposta de Catalunya per un reforçament d'Europa com a projecte col·lectiu, ens distingirà i donarà també caràcter propi a la defensa de la nostra personalitat. **Europa és un valor i un projecte que unifica la identitat i el projecte col·lectiu de Catalunya.**

Conclusions

Catalunya ha de recuperar l'esperit d'exigència i de compromís, associat a un optimisme indispensable, fruit de la confiança en nosaltres mateixos, en les nostres pròpies possibilitats. Modernitzar-se vol dir obrir-se a Europa i al món, però requereix, a més, un canvi d'actitud, apostar per nosaltres mateixos, superar la passivitat i prioritzar la creativitat i la innovació. Això vol dir situar la formació i la recerca a l'eix principal de la política nacional; impulsar amb determinació la innovació en l'activitat empresarial.

El moment actual no permet ni la resignació ni tampoc la renúncia. El món és massa gran, i Catalunya massa petita, perquè ens limitem a fer-hi d'espectadors. **Liderar un nou i esperançat europeisme és la gran exigència de la Catalunya del Segle XXI.**